

Benjamin Kučera: Konflikt dobra a zla v *Silmarillionu* ve vzťahu k Bibli (posudok diplomovej práce)

Diplomovú prácu pod názvom „Konflikt dobra a zla v *Silmarillionu* ve vzťahu k Bibli“ podal adept Benjamin Kučera na Katedre religionistiky ETF UK v júli 2014. Práca je podaná v študijnom programe „Teologie“ a v študijnom odbore „Evangelická teologie“. Má 81 strán vrátane zoznamu literatúry a iných použitých zdrojov. Práca spĺňa všetky formálne požiadavky kladené na kvalifikačnú prácu tohto stupňa.

Práca je členená na úvod, štyri hlavné časti, z ktorých posledná (štvrtá) časť predstavuje záver, a na zoznam použitej literatúry a zdrojov vrátane filmových. Je potrebné povedať, že členenie je logické a jasné, snáď až na jednu výnimku: pri absencii „áčka“ pôsobí značenie podkapitol 2.2.4b. a 2.2.4c. ako do značnej miery vytrhnuté z kontextu.

V „Úvode“ adept definuje cieľ svojej práce ako snahu „nahlédnout problematiku dobra a zla v ‘Druhotném světě’ J. R. R. Tolkiena z biblické (přesněji řečeno: z křesťanské) perspektivy.“ (s. 8). Aj keď takto stanovený cieľ pôsobí trochu vágne, a preto existuje reálna hrozba, že práca sklzne do neurčitého hromadenia informácií a kuriozít, adeptovi sa darí zdatne sa s týmto nebezpečenstvom vyrovnat’ a podať zaujímavú a prínosnú prácu, ktorá si zaslúži náležité ohodnotenie. Napriek tomu, že adept v úvode, ani nikde inde v práci explicitne nevyjadruje svoju metodológiu ani otázku, na ktorú by chcel v práci hľadať odpoveď, či tézu, ktorú bude zastávať, svedomito sa pridržiava postupu stanovenému v úvode (s. 8n) a práci tak dáva jasné smerovanie.

Prvá časť predkladanej diplomovej práce čitateľovi stručne pripomenie hlavné myšlienky a línie Tolkienovho diela *Silmarillion*. Druhá časť potom skúma tému vzťahu, resp. konfliktu dobra a zla (svetla a tmy) na kozmickej úrovni v kontexte tohto diela, zatiaľ čo časť tretia sa venuje takpovediac individuálnej úrovni a danú problematiku sleduje predovšetkým prostredníctvom „prípadových štúdií“ jednotlivých postáv Tolkienovej knihy. Mimoriadnu pozornosť a ocenenie si zaslúži záver práce, v ktorom sa adeptovi podarilo veľmi jasne zhrnúť témy, ktorým sa v práci venoval, ako aj ich význam. Je preto škoda, že záver rovnako zreteľne nepoukazuje na to, čo je adeptovým vlastným prínosom a čo prevzal zo sekundárnej literatúry.

Adepta je potrebné taktiež pochváliť za schopnosť viesť zrozumiteľný a vhodne cielený výklad, za jeho prácu s primárnou i sekundárnou literatúrou (aj keď k sekundárnej literatúre pozri tiež kritickú poznámku nižšie) v českom i anglickom jazyku a za schopnosť pracovať porovnávacou metódou (*Silmarillion* verzus Biblia, resp. svet Tolkienovej tvorivej fantázie verzus rozličné mytológie).

- To neznamená, že by práca nemala niekoľko slabín. Po prvé, zdá sa, že adept „si vzal na tanier“ viac tém, než na priestore, ktorú diplomová práca môže ponúknuť, dokáže adekvátne pojednať. Tak síce prináša mnoho zaujímavých postrehov a myšlienok, no ostáva takpovediac na povrchu bez toho, že by sa im do hĺbky a kriticky venoval. Ide napr. o nesmierne podnetný koncept *eukatastrofy*. Adept ho síce opakovane zmieňuje na niekoľkých miestach (s. 29, 47, 48), no recenzent sa nedokáže ubrániť dojmu, že sa z tejto témy dalo vyťažiť oveľa viac (možno dokonca i koncipovať celú diplomovú prácu okolo tohto konceptu?).
- Po druhé, ako už bolo povedané, adept si zaslúži pochvalu za prácu s primárnou i sekundárnou literatúrou v ČJ i AJ, no na druhej strane je potrebné povedať, že jeho práca so sekundárnou literatúrou mohla byť rozvinutejšia a kritickejšia. Ako príklad nech poslúžia podkapitoly o slobodnej vôli (3.1.1) a o Páde (3.1.2) vo vzťahu ku knihe V. Flieger, *Splintered light*. Je síce možné badať určitý náznak polemiky a kritickej diskusie, no záver, že skúmaný problém (povaha slobodnej vôle ľudí a elfov) nie je možné jednoznačne rozsúdiť (s. 56) pôsobí ako príliš skromný.

- > Po tretie, niektoré analógie, ktoré adept ponúka (Hitler, nacizmus – s. 50. 51) ku motívom v knihe *Silmarillion*, pôsobia síce lákavo a snád' i logicky, no určite by si zaslúžili hlbšie zdôvodnenie. Jeho potreba sa javí ešte naliehavejšia vo svetle adeptom zastávanej tézy, že samotný Tolkien kategoricky odmietal priamu alegóriu (s. 31).
- > Po štvrté, otázky je možné vzniesť i v súvislosti s referenčným rámcom práce. Adept totiž okrem *Silmarillionu* ako primárnu literatúru pomerne často využíva i ďalšie Tolkienove diela. Preto sa javí ako logická potreba upraviť podľa toho i tému (názov) práce.
- > A napokon, po piate, je potrebná ešte jedna pripomienka technického rázu – práca si žiadala starostlivejšiu korektorskú prácu. Niekde totiž chýbajú odkazy na citácie (napr. s. 28, 34, 52, 58, 60), prepis niektorých mien je nejednotný, resp. nejednoznačný (Ungoliath verzus Ungoliant) a spôsob uvádzania citácií je neštandardný (použitie kurzívy, atď.).

Adepta je napriek uvedeným výhradám potrebné oceniť za vydarené zhostenie sa zaujímavej a dôležitej témy. Recenzent navrhuje prácu **prijat'** a oceniť stupňom „**B**“.

Pavol Bargár
12.9.2014